

Ca. 1841

AFSENDER

Julius Th. Hedermann

MODTAGER

J.Th. Lundbye

FAKTA

Dokumenttype:
Brev

Dateringsbegrundelse:
Dateret efter Julius Hedermanns død.

Omtalte personer:
Lorenz Frølich

Arkivplacering:
Mappe 1 nr. 02

DOKUMENTINDHOLD

Brevet blev ikke afsendt, men blev fundet blandt Julius Th. Hedermanns efterladte ting. Brevet indeholder kristelige betragtninger om livets dystre emner.

TRANSSKRIFTION

Kjære Johan.¹

Det har været en haard Tid for dig stakkels Ven! – og dog er Slaget, der har ramt Dig, af det Slags, at Sligt møder os alle – og vor smertelige slige Slag end ere, saa ere de dog sikkerlig (som al Sorgen og Prøvelsen, der finder os herovenfra) til vort eget Bedste, saa de i Virkeligheden luttre os og opløfte os, skjøndt de synes at nedtrykke. Og skjøndt jeg haaber, at det Værste nu er overstaaet for Dig, og den veemodige Resignation og christelige Fortrøstning, som Dit Brev til Lorenz² alt bærer Spoer af, nu er fuldkommen indtraadt – saa kan jeg dog ikke afholde mig fra (om det end kommer lidt sent) her at meddele Dig nogle korte Udkast til christelige Betragtninger ved dødsfald, som ej saameget skulde indeholde nogen egentlig Trøste-Udvikling, som mere give en Anvisning og Veiledning til, hvorledes du skulde føles ved at udvikle Dine Tanker og ved egne Betragtninger naae det rette Standpunkt til at betragte Sagen fra og tilegne Dig den rette chistelige Trøst og Luttring, som er tilsigtet med ethvert Slag herovenfra.

Naar den naturlige uvilkaarlige menneskelige Følelse ved Dødens Skilsmisse parentes fjernet skaffer sig Luft i Sorg og brister ud i Graad (som den sorrigfulde Følelses naturligste Udtryk) –, da har Verdens overfladiske Hverdagsforestillinger ingen anden Trøst at række den Sørgende, end den kolde stoiske Trøstegrund: det nytter ikke at sørge, Du kan dog ikke kalde den døde tilbage til Livet med dine Taarer – men denne Fornuft – Trøstegrund, hentet fra det Unyttige og altsaa Ufornuftige i Sorgen, bærer just i sig Spiren til Sorgens bitterste Brand, thi det der gyder den egentlige Gift i Sorgens Bæger, det er just Tanken om den evige Skilsmisse og det uerstattelige Tab, der, een Gang lidt, spotter enhver Sorg. Verdens Trøst til den Lidende er altsaa at gyde Gift i hans Saar, og spørge vi nu dernæst om dens Lægemedler til at helbrede Skaden, da viser det, den her byder os, sig ligesaa probat som Trøsten, thi idet den nemlig giver os det faste men blændende Svar: Tiden læger alle Saar, erklærer den tillige just derved Skaden for uerstattelig og Saaret for evigt ulægeligt, thi har vi énn Gang lidt et Tab (mistet en Person) og vi intet Haab kan have om i Tidens Løb at genfinde det Mistede (igjen at mødes med den Afdøde) saa er vel den Lægedom, som Tiden kan give, reduceret

til at Tiden kan bringe os Glemsel af vort Tab, altsaa langt fra ingen Erstatning, men endog det største Beviis for Uerstatteligheden, idet vi endog bringes til at glemme at vi nogensinde har besiddet det Mistede – og hvis dette System gennemførtes, saa vi efter Livets naturlige Gang efterhaanden mistede Alt hvad der omgav os og vi saa ved hvert Tab især nød den samme "Tidens Lægedom" der bragtes til at glemme det Tabte, saa vilde vi herved tilsidst komme til at synke ned til evig Glemsel af Alt og selv derved blive til Intet (forgaa i Glemslens tilintetgjørende Malstrøm) – Saaledes var Verdens foregivne Lægedom for

●2●

det lidte Tab det mest løgnagtige Blændværk under Solen og, see vi nu hen til det som især gjør døden bitter, nemlig den ængstelig nagende Uro og Uvished med Hensyn til vore kjære Afdødes tilkomne Skjæbne, da har Verden ogsaa her godt Svar på rede Haand, idet den giver os den Besked, at til at være bekymret for de Afdøde, dertil er der nu aldeles ingen Grund, da det er soleklart, at de nødvendigvis maa faae det langt bedre, end de har haft det her paa Jorden – og spørge vi om Beviis herfor, da giver man os det gamle vamble men meget yndede Soghysterie: enten er der ingen Tilværelse parantes fjernet mere efter Døden og da nyde jo de Døde en evig uforstyrret Fred, en misundelsesværdig Lykke i Sammenligning med med al Jordelivets uforskyldte Modgang, eller ogsaa, hvis der nemlig er et Liv efter dette, da maa det jo nødvendig være en Forfremmelse til det Bedre hvortil vi ved Livets Skole ere gjorte værdige – thi hvis det ikke var een Oprykken til noget Bedre, saa maatte dem eller den, der staa derfor, ligesaa gjerne lade os være frie for nogen Tilværelse efter Døden, naar de skal medføre samme Modgang som Jordelivet - : altsaa ere de døde i ethvert Tilfælde at prise lykkelige! – en i Sandhed herlig Forklaring, kun Skade at den ei holder Stik, end ikke for dem der idelig fører den i Munden (: Saaledes var f.eks. den gode Cicero, der ikke lod til at kunne tænke sig noget behageligere end at døe, dog slem forknyt, da man vilde kappe hans Hoved af:)thi hvad det første Tilfælde, Gravens misundelsesværdige Ro, angaar da vægrer den menneskelige Følelse (formedelst det uudslettelige dybt indpodede Udødelighedshaab) sig uvilkaarlig saa stærkt mod Tanken om en slig Tilintetgjørelse, hvormed Aanden opløses samtidig med Støvet, at kun Fortvivlelsens Vanvid formaaer konsequent at fastholde denne Tanke i sin hele skrækkelige Omfang – og hvad det andet Tilfælde angaar da er denne Forestilling ligesaa afsindig, da det følger af den i os nedlagte evige Retfærdigheds Idee at ligesom den, der stræber opad og har hævet sig op over den alm. menneskelige Tiid fornuftigviis maa antages (under Forudsætning af en Tilværelse efter Døden) at gaae

over til et høiere Liv, saaledes maa den der ei blot ikke har arbeidet opad, men som endog har sigtet mod Afgrunden og stræbt at træde ned til et lavere (dyrisk) Standpunkt, han maa konsekvent ifølge Retfordriden (måske en fejlstavning af retsforordningen? antages at naae Maalet for sin onde bestræbelse, nemlig gaae over til en ringere forværret Tilstand efter Døden.

Saa! saa ussel var Verdens trøst for vor Sorg, dens Erstatning for vor Tab og dens Beroligelse med Hensyn til vor Ængstelse for vor Afdødes Skjæbne. Da imidlertid fine Følelser opstaar ifølge Naturens Orden og dog altsaa skulle tilfredsstilles, saa bliver vi nødte til at søge den fornødne Trøst, Er

●3●

statning og barligelse paa et andet Gebeet end Verden brede Landevei, nemlig paa Aabenbaringens Gebeet og til Lykke finde vi da for Alt hvad vi kan forlange ja endog hvad der langt overgaaer alle Menneskets dristigste Forventninger

|Dette Brev modtog jeg af Julius Hedermanns Broder efter at den kjære Julius³ selv var død; det blev fundet ufuldendt.]

---

¹ Maler Johan Thomas Lundbye (1818-1848).

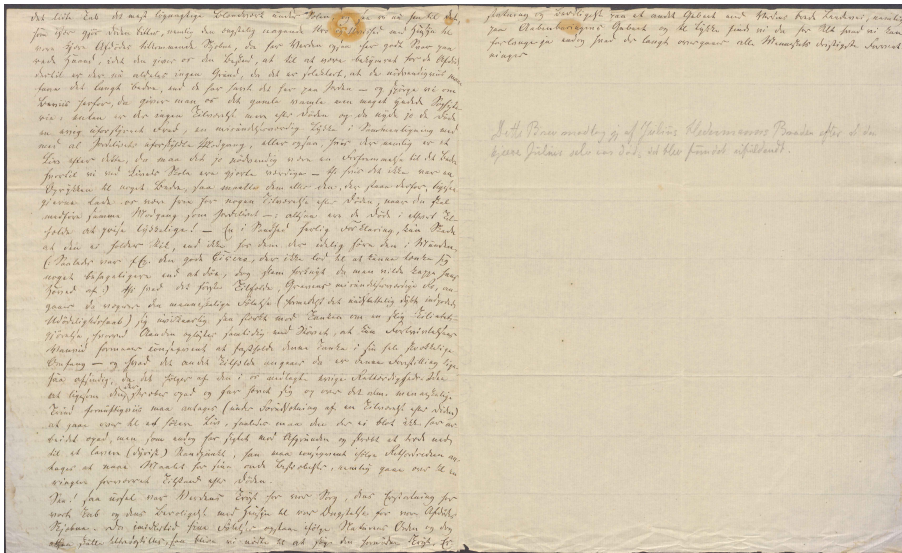
² Malerinnen Lorenz Frølich (1820-1908).

³ Julius Hedermann (1821-1841) døde af følgerne af et fald fra en hest d. 2-10-1841.

KILDER TIL DANSK KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

**KILDER TIL
DANSK
KUNSTHISTORIE**

NY CARLSBERGFONDET

